COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 11.9.2024
COM(2024) 402 final

EVALUAREA ANUALĂ DE CĂTRE COMISIE

a rapoartelor anuale de activitate ale statelor membre privind creditele la export, în sensul Regulamentului (UE) nr. 1233/2011

1. Introducere:

Prezenta evaluare anuală pentru anul 2022 privind activitățile de credit la export care beneficiază de susținere oficială este realizată în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1233/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind aplicarea anumitor orientări în domeniul creditelor la export care beneficiază de susținere oficială. Ea acoperă activitățile de credit la export care beneficiază de susținere oficială, desfășurate de agențiile de creditare a exportului (ACE) ale statelor membre și se bazează pe informațiile furnizate de statele membre în rapoartele anuale de activitate pe care acestea le pun la dispoziția Comisiei tot în temeiul regulamentului. Rapoartele urmează un model standardizat (denumit și „model de listă de verificare") care a fost revizuit și îmbogățit de-a lungul timpului. Modelul folosit de statele membre pentru rapoartele lor pentru 2022 era aplicabil începând cu anul de raportare 2020 și includea detalii suplimentare în ceea ce privește drepturile omului, clima și protecția mediului în raport cu versiunea anterioară. O nouă versiune a modelului este aplicabilă începând cu anul de raportare 2023 și va permite o revizuire sectorială axată pe climă a activităților de credite la export care beneficiază de susținere oficială.

2. Rapoarte anuale de activitate primite pentru anul calendaristic 2022:

Douăzeci de state membre au acordat credite la export care beneficiază de susținere oficială în 2022 în limitele domeniului de aplicare al Acordului privind creditele la export care beneficiază de susținere oficială: Austria, Belgia, Cehia, Croația, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Italia, Luxemburg, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Țările de Jos și Ungaria. Toate au prezentat un raport anual de activitate pentru anul 2022.

Celelalte state membre, Bulgaria, Cipru, Grecia, Irlanda, Letonia, Lituania și Malta, au confirmat că nu au acordat credite la export care beneficiază de susținere oficială în cursul anului de raportare.

3. Analiza rapoartelor anuale de activitate:

(a) Informații generale:

În 2022, cele douăzeci de state membre care au acordat credite la export care beneficiază de susținere oficială au fost furnizori de acoperire pură, ceea ce înseamnă credite la export sub formă de garanții și/sau produse de asigurare. Dintre acestea, treisprezece state membre (Belgia, Croația, Cehia, Danemarca, Finlanda, Franța, Germania, Ungaria, Italia, Polonia, Slovacia, Spania și Suedia) au fost și furnizori de susținere financiară oficială, și anume finanțare directă, refinanțare a împrumuturilor comerciale pentru operațiuni de credit la export sau sprijin privind rata dobânzii. Un număr mic de state membre (Austria, Ungaria, Portugalia, Polonia, Spania) raportează că sunt furnizori de ajutor condiționat, o formă de credite la export cu un element concesional, reglementate în contextul acordului OCDE.

Acordul privind creditele la export care beneficiază de susținere oficială și recomandările OCDE privind modul de abordare a riscurilor asociate creditelor la export care beneficiază de susținere oficială asigură armonizarea practicilor în întreaga UE. În acest cadru, guvernele își elaborează totuși propriile politici. Majoritatea ACE au norme suplimentare față de cele din orientările OCDE, cum ar fi cele privind conținutul național și local, și standarde mai stricte, inclusiv pentru a reflecta propriile politici naționale și angajamente internaționale, în special în ceea ce privește protecția climei. Unele ACE aleg să ofere programe adaptate anumitor sectoare sau anumitor obiective. Acest lucru poate reflecta particularitățile înțelegerilor sectoriale separate din acord, ale structurilor de coasigurare sau ale orientărilor strategice.

Structura organizatorică a ACE și guvernanța pentru furnizarea de acoperire diferă în UE. Creditele la export care beneficiază de susținere oficială sunt gestionate de mai mult de douăzeci și șase de organisme din statele membre - fie agenții publice, fie întreprinderi private care își desfășoară activitatea sub mandat public și sub supraveghere guvernamentală. Acestea sunt enumerate în anexa 1. Statele membre care oferă atât acoperire, cât și finanțare au de regulă o instituție separată dedicată acestui din urmă scop, denumită uneori EXIM-bancă (pentru export-import).

(b) Volumul de susținere oficială:

Rapoartele anuale de activitate furnizează informații financiare relevante privind susținerea oficială acordată de ACE, în conformitate cu cadrele legislative naționale și cu structura organizatorică a statelor membre respective. Comisia nu are nicio observație cu privire la aspectele financiare ale rapoartelor anuale de activitate pe 2022.

Pentru susținerea oficială sub formă de acoperire pură, tabelul de mai jos enumeră expunerile la risc nominale totale raportate la 31 decembrie 2022 pentru cei mai mari furnizori din UE:

Tabelul 1. Susținerea oficială sub formă de acoperire pură în 2022 (în miliarde EUR) **Cei mai mari contribuitori din UE, în funcție de expunerea la risc nominală totală**	
Expunerea totală cu acoperire pură în UE	*350*
Germania	83
Italia	72
Franța	66
Suedia	38
Țările de Jos	28

În ceea ce privește susținerea financiară oficială, tabelul de mai jos indică, pentru furnizorii mai mari din UE, valoarea nominală raportată a portofoliului de împrumuturi care beneficiază de susținere oficială la 31 decembrie 2022:

Tabelul 2. Susținerea oficială sub formă de susținere financiară oficială în 2022 (în miliarde EUR) **Cei mai mari contribuitori din UE, în funcție de valoarea nominală a portofoliului de împrumuturi care beneficiază de susținere oficială**	
Portofoliul total de împrumuturi în UE	*92*
Italia	38
Germania	16
Franța	15
Suedia	8
Finlanda	8

Notă: Cifrele din tabelele 1 și 2 nu trebuie cumulate. Nu numai că natura instrumentului este diferită, dar același stat membru poate sprijini aceeași operațiune de credit la export atât prin finanțare directă, cât și prin acoperire pură.

(c) Abordarea riscurilor legate de mediu:

Recomandarea OCDE referitoare la abordările comune privind creditele la export care beneficiază de susținere oficială și la obligațiile de diligență socială și în domeniul mediului stabilește principii comune pentru îndeplinirea obligației de diligență socială și în materie de mediu. Toate statele membre ale UE aderă la recomandare, în temeiul căreia ele identifică și

abordează potențialele efecte și riscuri asociate cererilor de susținere oficială. Recomandarea menționată se bazează pe standarde bine stabilite, cum ar fi Standardele privind performanțele sociale și de mediu ale Corporației Financiare Internaționale, pe Orientările Grupului Băncii Mondiale privind mediul, sănătatea și siguranța, pe politicile de salvgardare ale Băncii Mondiale, precum și pe standardele de mediu și sociale ale Băncii Mondiale. Recomandarea acoperă aspecte-cheie de mediu, cum ar fi emisiile atmosferice, inclusiv emisiile de gaze cu efect de seră, utilizarea eficientă a resurselor, gestionarea deșeurilor, zgomotul și vibrațiile, gestionarea materialelor periculoase, impactul asupra ecosistemelor, protecția biodiversității și utilizarea semnificativă a resurselor naturale. Aceasta include, de asemenea, cerințe privind pregătirea și răspunsul în situații de urgență, astfel încât titularii de proiecte să fie în măsură să reacționeze în situații de accidente și de urgență într-un mod adecvat, pentru a preveni și a atenua impactul asupra mediului.

Politicile UE privind diligența necesară și procedurile de evaluare a riscurilor ale ACE se bazează în mare măsură pe recomandare, chiar dacă ea joacă un rol neexclusiv, iar politicile se bazează pe alte standarde și pe acquis-ul UE. Toate statele membre care acordă credite la export care beneficiază de susținere oficială raportează conformitatea cu dimensiunea de mediu a recomandării și faptul că aceasta face parte integrantă din sistemele lor de diligență și de gestionare a riscurilor și din procesul lor decizional. Procedurile de evaluare ex ante depind de tipul, dimensiunea și categoria unei anumite cereri de credit la export care beneficiază de susținere oficială. Riscurile sunt identificate, clasificate și evaluate și pot avea repercusiuni asupra eligibilității pentru susținere. Toate ACE ale UE au confirmat că au examinat toate cererile de credite la export care beneficiază de susținere oficială în scopul de a identifica necesitatea efectuării unei analize de mediu.

În conformitate cu recomandarea, ACE trebuie să clasifice aceste cereri, în funcție de potențialul impact negativ asupra mediului, în trei categorii de risc: ridicat (categoria A), mediu (categoria B) sau scăzut (categoria C). Multe state membre raportează că aplică recomandarea în sens mai larg decât domeniul său de aplicare. Aceasta include clasificarea tuturor operațiunilor, inclusiv a celor în cazul cărora ele sprijină o cotă cu o valoare sub 10 milioane DST, care, în principiu, nu ar fi incluse în etapa de screening. Statele membre raportează că a fost efectuată o evaluare a impactului social și asupra mediului (*Environmental and Social Impact Assessment* - ESIA) în conformitate cu articolul 18 din recomandare pentru toate cererile din categoria A pentru care ACE și-a asumat un angajament final. Pentru cererile din categoria B, statele membre raportează că solicitanții au furnizat întotdeauna suficiente informații cu privire la impactul relevant al proiectului asupra mediului, în conformitate cu articolul 19 din recomandare. Înainte de a lua o decizie de acordare a susținerii pentru proiectele din categoria A sau B, ACE au raportat că au evaluat întotdeauna informațiile care rezultă din etapele de screening și de examinare a operațiunilor. Informațiile relevante au fost primite prin intermediul rapoartelor de evaluare a impactului social și asupra mediului (ESIA), dar și datorită formularelor și chestionarelor de cerere ale ACE, cercetării documentare, vizitelor la fața locului, cercetărilor efectuate de consultanți externi și contactelor directe cu solicitanții.

Statele membre nu au raportat situații de neconformitate permanentă, deși neconformități minore pot apărea, cum ar fi nerespectarea termenelor de transmitere a informațiilor sau a rapoartelor. Situațiile de neconformitate sunt soluționate în coordonare cu sponsorii proiectului, prin schițarea unor acțiuni corective și măsuri de atenuare monitorizate în timp sau prin retragerea susținerii sau refuzarea despăgubirilor. O ACE a raportat că s-a confruntat cu situații de abateri de la acțiunile convenite și de la standardele internaționale în etapa de monitorizare a anumitor operațiuni și modul în care a instituit măsuri de la caz la caz.

(d) Luarea în considerare a obiectivelor legate de schimbările climatice:

În 2022, majoritatea statelor membre adoptaseră o politică specifică în domeniul climei care se aplica ACE, pe lângă aplicarea normelor sectoriale legate de climă din acordul OCDE.

În concluziile sale privind creditele la export din 15 martie 2022, Consiliul Uniunii Europene a anunțat intenția statelor membre de a stabili, până la sfârșitul anului 2023, în cadrul politicilor lor naționale, termene proprii, bazate pe date științifice, pentru încetarea creditelor la export care beneficiază de susținere oficială în cazul proiectelor din sectorul energetic bazate pe combustibili fosili, cu excepția cazului în care există circumstanțe limitate și clar definite, compatibile cu o limită de încălzire de 1,5 °C și cu obiectivele Acordului de la Paris. Ca atare, toate statele membre au sau intenționează să adopte politici noi sau actualizate legate de climă pentru activitățile lor de credite la export care beneficiază de susținere oficială. Un nou model de raportare pentru rapoartele anuale de activitate, aplicabil începând cu anul de raportare 2023, va permite Comisiei să colecteze informații detaliate cu privire la politicile naționale legate de climă care se aplică ACE din UE și să raporteze cu privire la aceste politici în contextul următoarei revizuiri anuale a Comisiei, care va acoperi anul de raportare 2023.

(e) Diligența necesară în domeniul social și al drepturilor omului:

Pe lângă dimensiunea sa de mediu, Recomandarea OCDE, privind abordările comune stabilește, din 2012, principii pentru îndeplinirea obligației de diligență socială. Ea acoperă principalele efecte sociale potențiale legate de proiecte, inclusiv asupra muncii și a condițiilor de muncă (de exemplu, tratamentul echitabil, discriminarea, libertatea de asociere, negocierea colectivă, cazarea lucrătorilor), sănătatea, siguranța și securitatea comunității (de exemplu, expunerea comunității la boli, utilizarea personalului de securitate), achiziționarea de terenuri și relocarea involuntară (de exemplu, strămutarea fizică, strămutarea economică), colaborarea adecvată cu comunitățile afectate (de exemplu, procesul de consultare și participare în cunoștință de cauză, mecanismul de soluționare a reclamațiilor), popoarele indigene (de exemplu, procesul de acordare a consimțământului în mod liber, în prealabil și în cunoștință de cauză), patrimoniul cultural. Aceasta acoperă, de asemenea, principalele efecte asupra drepturilor omului referitoare la proiect, inclusiv munca forțată, munca copiilor, problematica egalității de gen și situațiile legate de securitate și sănătate în muncă care pun viața în pericol. Se acordă o atenție deosebită grupurilor vulnerabile.

Practicile de diligență necesară raportate de ACE din UE sunt similare celor pentru riscurile legate de mediu. Toate cele douăzeci de state membre raportoare care acordă susținere oficială indică respectarea dimensiunii sociale și a drepturilor omului din Recomandarea OCDE privind abordările comune și faptul că aceasta face parte integrantă din sistemele lor decizionale, de diligență necesară și de gestionare a riscurilor. Toate au confirmat că au examinat toate cererile cu scopul de a identifica dacă trebuie efectuată o evaluare în domeniul social și al drepturilor omului. Ele au raportat că a fost efectuată o ESIA pentru toate cererile din categoria A. Pentru cererile din categoria B, ele au raportat că solicitanții au furnizat întotdeauna informații suficiente pentru a aborda efectele relevante ale proiectului. Înainte de a lua o decizie de acordare a susținerii oficiale pentru proiectele din categoria A sau B care ar putea avea un impact negativ asupra domeniului social și al drepturilor omului, statele membre raportează că ACE de pe teritoriul lor au evaluat întotdeauna informațiile care au rezultat din etapele de screening și de examinare, așa cum au făcut-o și în cazul riscurilor de mediu.

Statele membre nu au raportat în 2022 situații de nerespectare permanentă a proceselor lor de diligență necesară în domeniul social și al drepturilor omului. O ACE a raportat că s-a confruntat cu situații de abateri de la acțiunile convenite și de la standardele internaționale în faza de monitorizare a anumitor operațiuni și că a instituit măsuri de la caz la caz.

Nu toate ACE din UE dispuneau deja de un proces de consultare participativă sau de un mecanism de soluționare a reclamațiilor pentru comunitățile afectate, deși majoritatea au instituit un astfel de proces/mecanism. Aceasta nu înseamnă că nu există nicio consultare, deoarece sponsorilor de proiecte li se poate cere să instituie mecanisme indiferent de implicarea ACE, dar acesta este un domeniu în care se mai pot încă aduce îmbunătățiri. Statele membre care dispun de un mecanism de soluționare a reclamațiilor la nivelul ACE nu au raportat Comisiei nicio plângere în rapoartele lor anuale de activitate pentru 2022.

(f) Măsuri de combatere a dării și luării de mită:

Toate statele membre care acordă credite la export care beneficiază de susținere oficială raportează respectarea Recomandării OCDE privind combaterea luării și dării de mită și creditele la export care beneficiază de susținere oficială. Această recomandare conține măsuri de screening, de efectuare a diligenței necesare, de evaluare și de luare a deciziilor cu privire la eligibilitatea pentru acordarea de sprijin cu scopul de a descuraja darea sau luarea de mită în cazul creditelor la export care beneficiază de susținere oficială. În special, aceasta înseamnă să se verifice dacă părțile implicate în operațiuni nu sunt enumerate în listele de excludere ale instituțiilor financiare multilaterale.

(g) Practici de creditare sustenabilă:

Toate statele membre care acordă credite la export care beneficiază de susținere oficială raportează respectarea Recomandării OCDE privind practicile de creditare sustenabilă și creditele la export care beneficiază de susținere oficială. Recomandarea urmărește să asigure mobilizarea finanțării nevoilor de dezvoltare ale țărilor cu venituri mai mici fără ca acestea să acumuleze datorii excesive în viitor. Aderarea la recomandare este strâns legată de respectarea strictă a politicilor Băncii Mondiale și ale Fondului Monetar Internațional (FMI) în ceea ce privește condiționalitatea limitării datoriei pentru împrumuturile neconcesionale, precum și în ceea ce privește creditarea sustenabilă. În temeiul recomandării, țările aderente au convenit, de asemenea, asupra unor măsuri importante de asigurare a transparenței, care includ furnizarea de informații către Banca Mondială și FMI. În majoritatea cazurilor, evaluările privind sustenabilitatea datoriei fac parte din evaluările generale ale riscurilor la nivel național care afectează politicile de acoperire la nivel de țară ale ACE.

(h) Alte informații incluse în rapoartele anuale de activitate:

Statele membre urmăresc să asigure faptul că ACE funcționează cât mai transparent posibil, respectând în același timp confidențialitatea informațiilor comerciale sensibile. În conformitate cu Recomandarea OCDE privind abordările comune, procedura armonizată în întreaga UE este publicarea de informații detaliate pentru proiectele care ar putea avea efecte sociale sau de mediu negative. ACE au dezvăluit întotdeauna toate informațiile necesare în temeiul articolelor 39 și 41 din recomandare, și anume informații ex-ante relevante pentru proiectele din categoria A, inclusiv evaluări ale impactului social și asupra mediului, și informații ex post pentru toate proiectele din categoriile A și B care beneficiază de susținere, prin intermediul paginilor de internet dedicate de pe site-urile lor, menționate în anexa 2.

Numeroase ACE din UE au o politică de responsabilitate socială a întreprinderilor care implică de obicei nu numai eforturi interne, ci și un dialog strâns cu clienții ACE. În acest context, ACE își evaluează din ce în ce mai mult practicile și elaborează planuri de reducere a impactului lor asupra mediului, inclusiv estimări ale amprentei de carbon.

4. Respectarea de către ACE a obiectivelor și obligațiilor Uniunii:

Articolul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) enumeră obiectivele generale ale Uniunii Europene; articolul 21 stabilește principiile și obiectivele acțiunii externe a Uniunii. Potrivit articolului 3 alineatul (5) din TUE, în relațiile sale cu restul comunității internaționale, Uniunea Europeană „contribuie la [...] dezvoltarea durabilă a planetei, solidaritatea și respectul reciproc între popoare, comerțul liber și echitabil, eliminarea sărăciei și protecția drepturilor omului și, în special, a drepturilor copilului, precum și la respectarea strictă și dezvoltarea dreptului internațional, inclusiv respectarea principiilor Cartei Organizației Națiunilor Unite”. În ceea ce privește politica comercială comună a UE, principiile și obiectivele acțiunii externe a Uniunii sunt menționate la articolul 206 și la articolul 207 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Parlamentul European a invitat Comisia să facă o declarație cu privire la respectarea sau nerespectarea de către statele membre a obiectivelor și obligațiilor UE în cursul furnizării creditelor la export care beneficiază de susținere oficială. Comisia și-a realizat evaluarea anuală în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1233/2011. Ca atare, evaluarea Comisiei are la bază rapoartele anuale de activitate prezentate de statele membre și nu poate fi considerată exhaustivă.

Comisia consideră că informațiile disponibile oferă dovezi conform cărora activitățile de credit la export care beneficiază de susținere oficială din UE respectă articolele 3 și 21 din TUE. Recomandările OCDE oferă un cadru pentru gestionarea programelor de credit la export ale statelor membre. De asemenea, statele membre își stabilesc propriile politici pe baza acestor recomandări și în conformitate cu obiectivele UE. În ceea ce privește respectarea obligațiilor internaționale și a obligațiilor din legislația UE în domeniul concurenței, nu au existat litigii la nivelul Organizației Mondiale a Comerțului legate de activitățile de credit la export ale vreunui stat membru al UE pentru anul 2022, iar Comisia nu a primit nicio plângere privind posibile încălcări ale reglementărilor UE care implică ACE din UE.